

EVOLUCIÓ I DISTRIBUCIÓ RECENT DEL NOMBRE DE CAÇADORS A LES BALEARS

R. Aguilar - J. Mayol (1)

Introducció

La caça com a activitat d'esplai és un fenomen de gran importància a molts de països, amb una forta tradició als mediterranis, on ha interessat tant el seu valor esportiu com l'aportació dietètica de proteïnes que pot haver representat. Malgrat la relativa penúria de la fauna il·lenca (a Mallorca manquen tots els grans mamífers, i algunes espècies de «caça menor» són absents de les altres illes) i la propietat privada del territori (61% provincial acotat a 1983) que, si més no, dificulten una pràctica popular generalitzada d'aquesta activitat, a les Balears la caça és curolla d'un sector important de la població. L'interès ecològic, social, econòmic, en fi, geogràfic del fenomen cinegètic és elevat i justifica més investigacions i estudis dels que fins avui s'han publicat. Els autors hem volgut aportar algunes dades quantitatives que poden ser preliminars per a estudis més globals del tema, ara fora de les nostres possibilitats. Convidam, doncs, a possibles autors a acceptar el repte.

Les Balears ocupen el 14^è lloc en el nombre provincial de llicències de caça expedides a 1981, per davall de Barcelona, Madrid, València, Sevilla, Còrdova, Alacant, Badajoz, Biscaia, Màlaga, Guipúscoa, Navarra, Astúries, Granada (Dades absolutes).

Relativament a la població o a la superfície, la pressió cinegètica és fins i tot més elevada; tinguem present, a més a més, que per raons geogràfiques òbvies l'expansió de caçadors a altres territoris de menor pressió és molt menys rellevant que a la península.

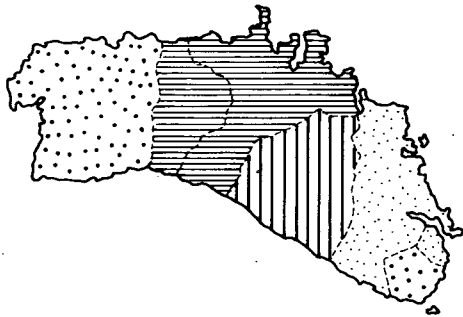
Les dades que oferim a l'atenció del lector han estat obtingudes directament dels llibres de sol·licitud de llicències de caça del Servei Provincial d'ICONA (*Instituto Nacional para la Conservación de la Naturaleza*) a les Balears. En aquests llibres hom anota sistemàticament les dades més significatives de cada sol·licitud, com és ara nom, D.N.I., domicili, etc... Així, resulta senzill —bé que laboriós— formar una estadística com la que aquí presentam.

Evolució del nombre de llicències.

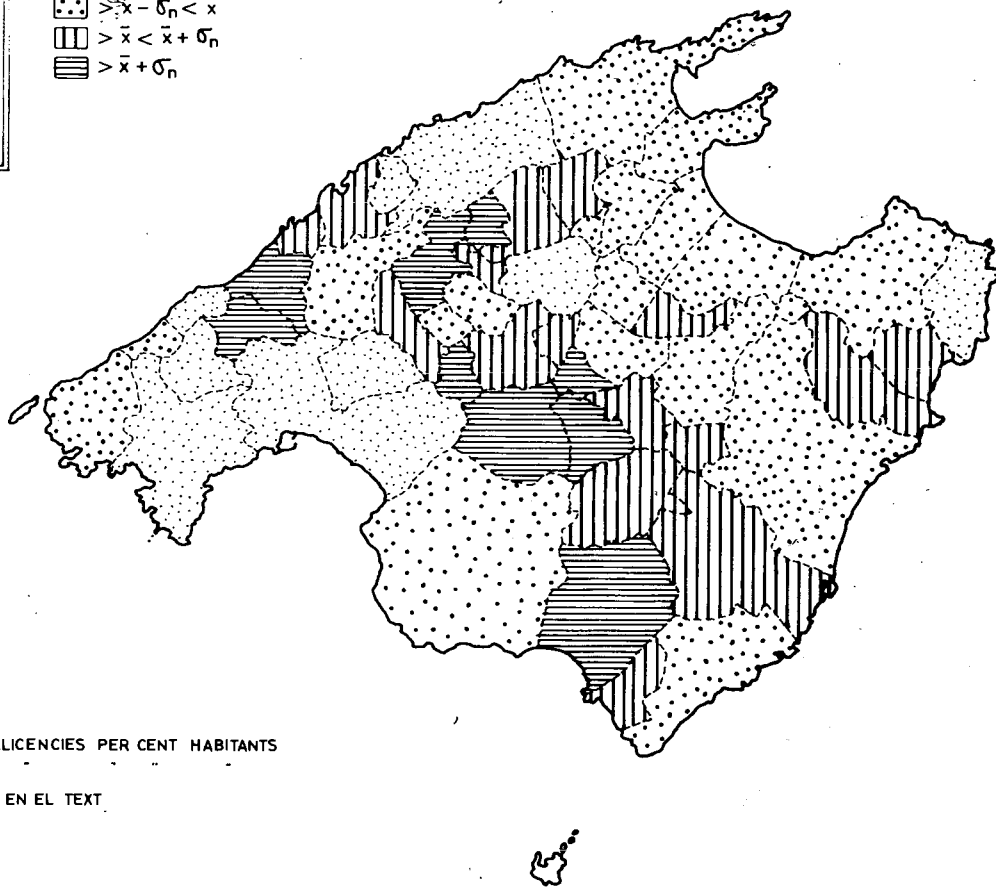
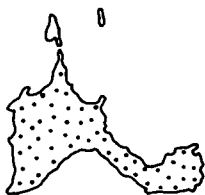
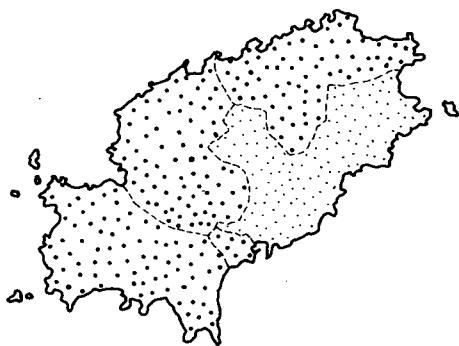
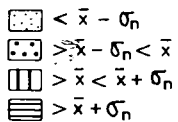
El nombre de llicències de caça ha seguit a les illes Balears una progressió creixent notable com es pot veure en la Taula I.

Fins al 1971, les llicències eren expedides pels Governos Civils. A partir d'aquell any, d'acord amb la nova llei de caça, passaren a ser tasca de l'ICONA.

Les dades de 1971, repartides entre ambdues institucions, i les de 1972 no han estat localitzades. A la taula es pot veure com després l'algunes variacions cícliques —no totes fàcil-

DISTRIBUCIO MUNICIPAL DEL PERCENTATJE DE LLICENCIES PER HABITANTS A LES ILLES BALEARS.

NOTA

$\bar{x} = 6.103$ LLICENCIES PER CENT HABITANTS

$\sigma_n = 2.889$

EXPLICACIO EN EL TEXT

ANY	NOMBRE DE LLICÈNCIES	
1933	3.811	1.313
1934	6.489	1.476
1935	4.201	1.653
1936	893	1.770
1937	2.539	1.929
1938	2.304	2.283
1939	3.667	2.795
1940	3.218	3.390
1941	3.722	4.387
1942	7.641	5.343
1943	5.411	6.501
1944	4.970	9.908
1945	2.316	11.123
1946	2.794	11.890
1947	2.539	—
1948	2.625	—
1949	2.173	20.065
1950	1.984	21.190
1951	2.138	23.894
1952	2.081	24.093
1953	2.253	23.932
1954	2.246	24.543
1955	2.217	24.302
1956	1.497	25.312
		27.532
		29.050

ment explicables— és a la dècada dels anys 60 quan la tendència de creixement es fa més accentuada.

La baixada més notable i interessant és la de 1955-1959, immediata a l'arribada de la mi-xomatoxi a les Balears. La relació causa-efecte dels fenòmens és òbvia.

Sols les dades de 1982 inclouen sol·licituds de llicència de caça no motivades pel desenvolupament d'aquesta activitat. En efecte, a partir d'aquest any, l'expedició o renovació del permís governatiu per tenir armes no es concedeix més que per als caçadors; hom demostra tal condició amb la llicència, de manera que un nombre indeterminal de persones que no pensen caçar obtenen des de 1982 tal document per poder tenir l'arma.

Probablement hi ha persones que obtenen la llicència i desenvolupen una activitat cinegètica reduïda i fins i tot nul·la. Tal fenomen és d'impossible quantificació amb la informació actual. També és cert que hi ha gent que caça sense llicència. Aquesta infracció suposa 205 denúncies en els darrers cinc anys (cosa que representa 21,6% de les formulades). Una altra possible aproximació a aquest tipus de furtivisme pot trobar-se en el punt III (distribució municipal), on pobles semblants i pròxims difereixen

massa en el percentatge de caçadors. Indocumentats i documents inútils afecten l'estadística en sentit invers, així que parcialment s'equilibren. Consideram que fins al 1981 les xifres de l'estadística són les millors que poden obtenir-se.

Anotem, a més, que les autoritats militars expedixen autònomament llicències de caça als membres de les FAS, no comptabilitzades als llibres de l'ICONA.

Tipus de llicència.

Al 1981 foren expedides 27.532 llicències, que equivalen a 27.158 caçadors, ja que alguns de caràcter especial (tipus C) obliguen a la obtenció d'una altre. Es distribueixen de la manera següent:

A ₃	—de caràcter provincial, per a majors d'edat i tot tipus d'art de caça:	23.834
A ₁	—idem, de caràcter estatal	2.101
B ₃	—de caràcter provincial, per a majors d'edat i arts de caça fora armes de foc	835
A ₄	—com a A ₃ per a menors d'edat	363
C ₂	—per caçar amb reclam de perdiu	357

Altres tipus de llicència tenen una demanda pràcticament anecdòtica:

A ₂	—(anual per a estrangers, i tot tipus d'art)	3
A ₅	—(idem. temporal)	3
B ₄	—(provincial, per a menors d'edat i fora armes de foc)	20
C ₁	—(per a falconeria)	3
C ₃	—(per a fura)	13
C ₄	—(per a guardes de 16 a 40 cans)	1

En resum, la majoria de caçadors (un 86,5%) són majors d'edat i sol·liciten caçar amb tot tipus d'arma (la majoria serà amb escopeta) exclusivament a les illes —o a províncies costaneres d'acord amb la llei espanyola—. Un nombre important (un 3,03%) renuncien a l'arma de foc: cal considerar que aquest nombre correspon a caçadors de filats (tords a coll o aucells fringílids), encara que molts practicants d'aquestes formes de caça obtenen llicència de tipus A₃ i practiquen alternativament la caça amb arma de foc i altres modalitats.

Cal destacar que no arriba al 1,5% el nombre de caçadors menors d'edat (15 anys és el mínim exigít per la llei).

La caça és un esplai típicament masculí: el percentatge de dones que obtenen llur llicència és inferior a un punt.

Distribució municipal i evolució

Per a la taula, hem escollit els anys 1981 —dades modernes més fiables pel motiu exposat anteriorment— i les de 1976, tot considerant que cinc anys de diferència és un període significatiu per veure l'evolució. Per comptatge en els llibres hem obtingut el nombre de llicències de 1981. Aquest mateix any, l'*Instituto Nacional de Estadística* elaborà un cens de població, dades que incloem a la columna segona per a comparació. La tercera columna és un simple cocient de les anteriors, que ens indica el percentatge d'habitants amb llicència (columna 1 x 100/columna 2). A la columna IV reflectim la variació neta de 1976 a 1981, i a la V la mateixa percentual referida a les xifres de 1981. És clar que per a una correcta valoració d'aquestes dues darreres columnes cal tenir present l'evolució demogràfica dels diferents municipis.

TAULA II

Municipi	Núm. llice. 81	Núm. habitants	% llic/hab.	Variació neta 81-76	% Variació
Alaró	298	3.256	9,2	- 110	- 36,9
Alcúdia	290	5.350	5,4	77	26,6
Algaida	371	2.866	12,9	24	6,5
Andratx	251	6.301	3,9	54	21,5
Artà	329	5.630	5,8	97	29,5
Banyalbufar	10	486	2,1	3	30
Binissalem	180	5.063	3,6	24	13,3
Búger	37	1.019	3,6	- 3	- 8,1
Bunyola	152	3.132	4,9	29	19,1
Calvià	375	11.777	3,2	77	20,5
Campanet	148	2.127	7,0	10	6,8
Campos	655	6.491	10,1	- 65	- 9,9
Capdepera	175	5.593	3,1	62	35,4
Consell	120	2.012	6,0	30	25
Costitx	61	683	9,0	- 25	- 40,5
Deià	39	510	7,7	- 2	- 5,1
Escorca	3	182	1,7	0	0
Esporles	258	2.573	10,0	- 41	- 15,9
Estellencs	18	389	4,6	- 2	- 11,1
Felanitx	867	12.573	6,9	117	13,5
Fornalutx	16	505	3,2	- 13	- 81,2
Inca	602	20.747	3,0	- 32	- 5,3
Llorito	76	826	9,2	8	10,5
Lloseta	268	4.259	6,3	- 26	- 9,7
Llubí	114	2.076	5,5	- 10	- 8,8
Llucmajor	737	14.556	5,1	- 74	- 10,0
Manacor	1.087	24.208	4,5	104	9,6
Mancor de la Vall	124	832	15	- 18	- 14,5
Maria de la Salut	124	1.798	7,1	- 11	- 8,6
Marratxí	188	7.758	2,4	- 75	- 39,9
Montuiri	199	2.210	9,0	5	2,5
Muro	230	6.014	3,8	28	12,2
Palma	8.414	290.372	2,9	1.917	22,8

Petra	206	3.662	5,6	2	0,9
Pollença	504	11.264	4,5	145	28,8
Porreres	325	4.896	6,6	- 10	- 3,1
La Pobla	344	10.019	3,4	15	4,4
Puigpunyent	23	1.030	2,2	- 42	- 182,6
Sencelles	128	1.630	7,9	9	7,0
Sant Joan	152	2.015	7,5	35	23,0
Sant Llorenç	276	3.955	7,0	- 6	2,2
Santa Eugènia	108	898	12,0	- 11	- 10,2
Santa Margalida	233	4.732	5,0	4	1,7
Santa Maria	296	3.830	7,7	- 69	- 23,3
Santanyi	347	5.870	6,0	10	2,9
Selva	227	2.872	8,0	- 26	- 11,5
Les Salines	172	2.538	6,8	- 29	- 16,9
Sineu	167	3.018	5,5	35	21
Sóller	764	9.563	8,0	46	6,0
Son Cervera	332	5.110	6,5	92	27,7
Valldemossa	113	1.161	9,7	7	6,2
Vilafranca	143	2.274	6,3	- 1	- 0,7
Alaior	366	5.606	6,5	- 42	11,5
Ciutadella	926	17.637	5,3	222	23,9
Ferreries	318	3.076	10,3	90	28,3
Maó	646	21.860	3,0	79	12,2
Mercadal	412	2.937	14,0	39	9,5
Sant Lluís	117	2.490	4,7	- 15	- 12,8
El Castell	93	3.637	2,6	42	45,2
Formentera	229	4.222	5,42	- 12	- 5,2
Eivissa	1.009	25.343	4,0	256	25,4
Sant Antoni	545	11.490	4,7	109	20
Sant Josep	392	6.753	5,8	- 9	- 2,3
Sant Joan Bta.	111	3.287	3,4	- 33	- 29,7
Santa Eulàlia	408	13.060	3,1	27	6,6
TOTAL PROVINCIAL	27.252	655.919	4,2	3.159	11,6

Així, els municipis demogràficament més caçadors resulten: Manacor, el Mercadal i Algaida, i els menys caçadors per habitants Banyalbufar, Puigpunyent (dades sorprenents en municipis de muntanya i, per tant, situats a una contrada de tradicional caça de tords a coll) i Marratxí. Palma té valors molt baixos dins del conjunt. Les dades queden visualitzades en el mapa 1, elaborat partint de la mitjana provincial de llicències per habitant, prenent com a punts discriminadors tal mitjana, i més-menys el valor de la desviació típica σ . de les mitjanes de llicències per habitants dels diferents termes municipals.

TAULA III

Illes	Núm. llicències	Núm. habitants	llic/hab.	Variació neta 81/76	% Variació	llic/Km ²
Mallorca	21.680	534.521	4,06	2.322	10,71	5,95
Menorca	2.878	57.243	5,03	499	17,34	4,10
Eivissa	2.465	59.933	4,11	350	14,20	4,55
Formentera	229	4.222	5,42	- 12	- 5,24	2,78
TOTAL PROVINCIAL	27.252	655.919	4,15	3.159	11,59	5,48

Distribució insular i evolució

Les dades de 1981 aplegades per illes ens donen la informació de la taula III. Aquí hem afegit la columna VI, on es relaciona el nombre de llicències amb la superfície insular, segurament la dada que informa millor de la vertadera pressió cinegètica sobre els ecosistemes.

Agraïment: Els autors manifesten la seva gratitud a S. Joan Capó, Secretari del Govern Civil de les Balears, que ens ha fornint les dades de llicències de 1933 a 1970.

(1).- Conselleria d'Agricultura i Pesca.
Ed. Sena, 7^a - Palma de Mallorca.